Eikastika tetr. erg. g. gym. Ex 10-11-05 14:11 Page 1

ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ 75% ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΚΑΙ 25% ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

ISBN 960-06-1944-1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Ιωάννης Αντωνόπουλος   Μαρία Δουκάκη

Εικαστικά

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

EikastikaERGASION 10-11-05 14:05 Page 1

Εικαστικά

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

EikastikaERGASION 10-11-05 14:05 Page 2

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:	**Ιωάννης Αντωνόπουλος**, *Ζωγράφος, Χαράκτης, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης* **Μαρία Δουκάκη**, *Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*
ΚΡΙΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ:	**Αντώνης Βάος**, *Ζωγράφος, Επικουρος Καθηγητής Παν/μιου Πατρών* **Δημήτρης Σεβαστάκης**, *Ζωγράφος, Λέκτορας Ε.Μ.Π.* **Αριστομένης Κατσούλας**, *Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:	**Απόστολος Βασιλακάκης**, *Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:	**Γεωργία Ζήση**, *Φιλόλογος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ:	**Γεώργιος Σιγάλας**, *Ζωγράφος, Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ:	**Αργυρώ Μάρκου**, *Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης*
ΕΞΩΦΥΛΛΟ:	**Θεόδωρος Πάντος**, *Ζωγράφος*
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:	**ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ**

Γ΄ Κ.Π.Σ. / **ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ** / **Ενέργεια 2.2.1** / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Γεώργιος Κ. Παληός
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:05 Page 3

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Ιωάννης Αντωνόπουλος Μαρία Δουκάκη

Εικαστικά

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 5

1η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΘΕΜΑ 1: Το φως και οι φωτοσκιάσεις 6
ΘΕΜΑ 2: Ο όγκος μέσα από τον τόνο και το χρώμα 8
ΘΕΜΑ 3: Ο χώρος και το βάθος 10
ΘΕΜΑ 4: Κίνηση, ένταση και δυναμική 12
ΘΕΜΑ 5: Η δομή και η σύνθεση 14

2η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΘΕΜΑ 1: Σχέδιο γραφιστικής 16
ΘΕΜΑ 2: Βιομηχανικός σχεδιασμός 18
ΘΕΜΑ 3: Σχεδιασμός ενδύματος και μόδα 20

3η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΘΕΜΑ 1: Φωτογραφία 22
ΘΕΜΑ 2: Βίντεο και Ηλεκτρονικός Υπολογιστής 24

4η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΘΕΜΑ 1: Αφηρημένη Τέχνη - τα μη παραστατικά έργα 26
ΘΕΜΑ 2: Ασαμπλάζ, παρεμβάσεις στον χώρο 28
ΘΕΜΑ 3: Ομοιότητες και διαφορές των Καλών τεχνών 30

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το τετράδιο εργασιών συμπληρώνει και εμπλουτίζει το βιβλίο του μαθητή. Αναφέρεται στις ενότητες του βιβλίου και περιέχει ασκήσεις, ερωτήσεις, προτάσεις για τη δημιουργία έργων καθώς και υποδείξεις για δραστηριότητες.

Με τις εργασίες σας θα εμβαθύνετε και στις δυο πλευρές του αισθητικού γεγονότος, δρώντας τόσο από την πλευρά του θεατή όσο και από αυτή του καλλιτέχνη.

Όταν οι θεατές έχουν αισθητική παιδεία, με ακονισμένο μυαλό, ευαισθησίες και φαντασία, μπορούν να διερευνούν και να κατανοούν τις μορφές και τις αισθητικές αξίες ενός έργου, προσδίδοντας νέες διαστάσεις στο δημιούργημα προεκτείνοντας τις σκέψεις τους. Η ανάγνωση και η ανάλυση της τέχνης, τους οδηγεί σε πλούσια και ολόπλευρη εμπειρία εξασφαλίζοντας πνευματική χαρά και αισθητική απόλαυση.

Ως καλλιτέχνες μπορούμε να ζούμε την περιπέτεια της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Νιώθουμε τις ιδιότητες των υλικών, τις δυσκολίες του πλασίματος της φόρμας και επινοούμε τρόπους αισθητικών λύσεων.

Η δημιουργία και η ανάλυση του έργου τέχνης είναι διαφορετικές αλλά συγγενικές ενέργειες καθώς η δεύτερη προϋποθέτει την πρώτη. Με τη δημιουργία επομένως δικών σας έργων θα μπορέσετε να κατανοήσετε τα έργα των καλλιτεχνών και των συμμαθητών σας, ώστε απολαμβάνοντας τα έργα τους να γίνετε πιο δημιουργικοί οι ίδιοι.

ΘΕΜΑ 1 Το φως και οι φωτοσκιάσεις

Ο τρόπος που φωτίζεται ένα πρόσωπο ή ένα αντικείμενο μας δημιουργεί διαφορετική αίσθηση.

1.Στις παρακάτω εικόνες να εντοπίσετε α) το είδος του φωτός (φυσικό, τεχνητό), β) την ένταση, γ) την κατεύθυνσή του. Τι αίσθηση σας δημιουργεί κάθε εικόνα;

1. Σάρτζεντ, «Οι θυγατέρες του Έντουαρντ», 1882 (λεπτομέρεια).

2. Γιόρντανς, «Ο ζωγράφος και η οικογένειά του», 1621.

3. Γκόγια, «Η ομπρέλα», 1777 (λεπτομέρεια).

Οι φωτοσκιάσεις ζωντανεύουν το σχέδιο και του προσδίδουν χαρακτήρα.

2.Να φωτοσκιάσετε τα παρακάτω πορτρέτα με δυο διαφορετικούς τρόπους α) σκληρή αντίθεση φωτός-σκιάς και β) μαλακή τονική διαβάθμιση.

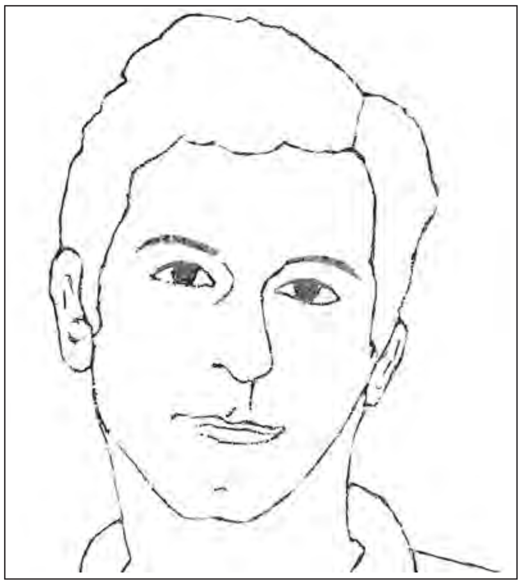

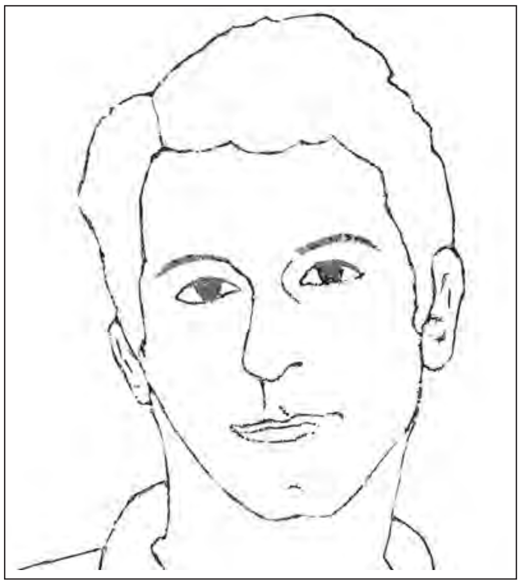

EikastikaERGASION 10-11-05 14:05 Page 7

Το φως και οι φωτοσκιάσεις

Μια μη παραστατική σύνθεση ζωγραφισμένη με μολύβι αποκτά αισθητικές ποιότητες όταν έχει ποικιλία στους τόνους με αντιθέσεις ή αρμονίες.
3.Να χωρίσετε το πρώτο παραλληλόγραμμο με τεμνόμενες καμπύλες γραμμές και να δημιουργήσετε μια σύνθεση με τονικές αρμονίες. Το δεύτερο να το χωρίσετε με τεμνόμενες ευθείες και να δημιουργήσετε μια σύνθεση με τονικές αντιθέσεις.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:05 Page 8

ΘΕΜΑ 2 Ο όγκος μέσα από τον τόνο και το χρώμα

«Το μάτι και το χέρι είναι ο πατέρας και η μητέρα της καλλιτεχνικής πράξης». Ρ. Αρνχάιμ

1.Να εξετάσετε τα αντικείμενα των φωτογραφιών αναζητώντας τα γεωμετρικά στερεά στα οποία μπορούν να αναλυθούν οι φόρμες τους και αφού τα σχεδιάσετε να τα φωτοσκιάσετε με τρεις τόνους.

1.

2.

3.

4.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:06 Page 9

Ο όγκος μέσα από τον τόνο και το χρώμα

2.Να συγκρίνετε τα παρακάτω έργα των **Ελλήνων ζωγράφων της Σχολής του Μονάχου** και να βρείτε τα στοιχεία που προσδιορίζουν το κοινό ύφος τους.

3.Να συγγράψετε ένα σύντομο άρθρο για κάποιο έργο αυτών των Ελλήνων καλλιτεχνών.

5. Πανταζής, «Νεκρή φύση με κυδώνι».

6. Λύτρας, «Τα κάλαντα», 1873.

7. Γύζης, «Μετά την καταστροφή των Ψαρών», 1878.

8. Βολανάκης, «Η πυρπόληση της τουρκικής φρεγάτας από τον Παπανικολή», 1882.

9. Λεμπέσης, «Νεκρή φύση», 1878.

10. Ιακωβίδης, «Παιδική συναυλία», 1900.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:06 Page 10

ΘΕΜΑ 3 Ο χώρος και το βάθος

1.Να εξετάσετε τις εικόνες με τα αρχιτεκτονικά έργα που προέρχονται από τον ελλαδικό χώρο και να τα καταχωρήσετε σε μια από τις περιόδους που αναφέρονται στο βιβλίο του μαθητή.

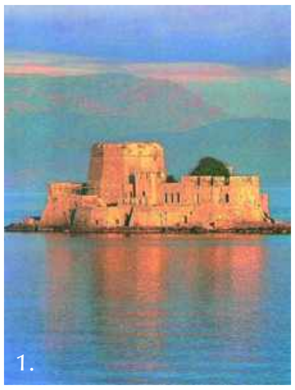
1.

2.

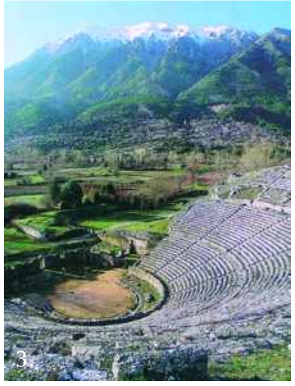
3.

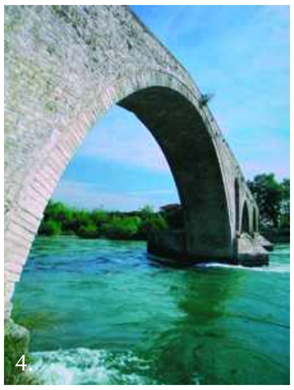
4.

1. ________________________________

2. ________________________________

3. ________________________________

4. ________________________________

2.Παρατηρώντας τα τέσσερα παρακάτω έργα **Αφηρημένου Εξπρεσιονισμού** και **Γεωμετρικής Αφαίρεσης** να βρείτε και να σημειώσετε σε ποιο αναφέρεται κάθε ένα από τα κείμενα α), β), γ) και δ).

α) Βλέποντας τα έργα του Στιλ έχει κανείς την εντύπωση ότι βρίσκεται μπροστά σε τοπία με ρήγματα και καταρράκτες.=......... β) Τα έργα του Ρόθκο έχουν ένα μονόχρωμο βάθος επάνω στο οποίο αιωρούνται δυο-τρία οριζόντια ορθογώνια με ασαφή περιγράμματα, με αποτέλεσμα μορφές και χώρος να γίνονται ένα.=......... γ) Ο Κλάιν στους μεγάλους πίνακές του με τις μνημειακές μαύρες φόρμες επάνω σε άσπρο φόντο ζωγράφισε το δυναμισμό του αστικού περιβάλλοντος και τις γιγάντιες κατασκευές του Μανχάταν (γέφυρες, εναέριο μετρό, δρόμους).=......... δ) Οι πίνακες του Νιούμαν είναι μονόχρωμες επιφάνειες που διαιρούνται από κατακόρυφες γραμμές. Τον απασχολούσε ο ζωγραφικός χώρος που εκτείνεται προς όλες τις κατευθύνσεις χωρίς όρια.=.........

5.

6.

7.

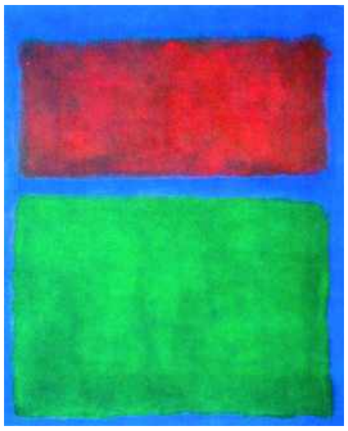
8.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:06 Page 11

Ο χώρος και το βάθος

3.Σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις, οι οποίες αναφέρονται στην απόδοση του χώρου, να ταιριάξετε ένα από τα τοπία των **Ελλήνων ζωγράφων** και να σημειώσετε δίπλα τον αριθμό της εικόνας.
α) ζωγραφικός-ονειρικός χώρος=......... β) καθαρά χρωματικά σχήματα σε προοπτική τοποθέτηση=......... γ) καθαρές χρωματικές φόρμες σε κατακόρυφη οργάνωση του χώρου=......... δ) φανταστικός-εξωπραγματικός χώρος=......... ε) διαχωρισμός των επιπέδων με τόνους και χρώματα=......... ζ) ογκοπλαστικός χώρος=......... η) οργάνωση με γεωμετρικές φόρμες=......... θ) ζωγραφικός-χειρονομιακός χώρος=......... ι) πανοραμικός χώρος με ρυθμική τοποθέτηση των σχημάτων=.........

9. Παρθένης, «Το λιμάνι της Καλαμάτας», 1911.

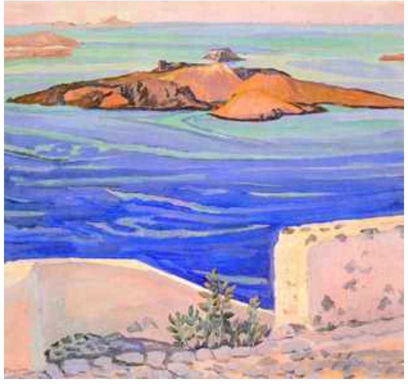
10. Μαλέας, «Καμμένη Σαντορίνης».

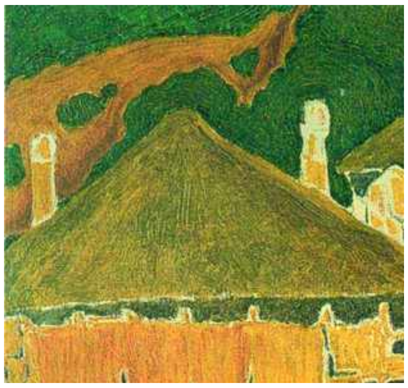
11. Παπαλουκάς, «Ταρσανάς στο Άγιο Όρος», 1935.

12. Χατζηκυριάκος Γκίκας, «Η γη», 1966.

13. Βένιος, «Φολέγανδρος», 1979.

14. Βακαλό, «Από τη σειρά των φεγγαριών».

15. Δεκουλάκος, «Μάνη, Πάλιρος- ένα καλοκαίρι», 1986-91.

16. Κοκκινίδης, «Κάθοδος», 1989.

17. Τέτσης, «Βάρκες», 1998.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:06 Page 12

ΘΕΜΑ 4 Κίνηση, ένταση και δυναμική

Τα μορφικά στοιχεία της ζωγραφικής, σημεία, γραμμές και σχήματα, κατάλληλα τοποθετημένα μπορούν να αποδώσουν τις έννοιες ηρεμία, ένταση και κίνηση.
1.Να αποδώσετε τις έννοιες ηρεμία, ένταση και κίνηση σε 3 σχέδια μόνο με σημεία, σε 3 σχέδια μόνο με γραμμές και σε 3 σχέδια με σημεία, γραμμές και σχήματα.

Η προσεκτική παρατήρηση ενός ζωγραφικού έργου μας αποκαλύπτει τα συστατικά του στοιχεία, τα οποία έχει επεξεργαστεί ο δημιουργός για να αποδώσει τις ιδέες του.
2.Να παρατηρήσετε τα ζωγραφικά έργα στο ίδιο θέμα του βιβλίου σας και να γράψετε για κάθε ένα αν πρώτιστο χαρακτηριστικό του είναι η κίνηση, η ένταση ή η δυναμική.

Κίνηση, ένταση και δυναμική

Η κίνηση, η ένταση και η δυναμική είναι στοιχεία που οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν συχνά για να καταλήξουν όμως σε διάφορες αισθητικές λύσεις.

3.Να περιγράψετε τα γλυπτά και να προσδιορίσετε πού παρουσιάζεται κίνηση, ένταση ή δυναμική. Ποιες είναι οι ομοιότητες και οι διαφορές τους;

1. «Ο Κούρος του Σουνίου», 600 π.Χ.

2. Μιχαήλ Άγγελος, «Ο Δαυίδ», 1504.

3. Μπερνίνι, «Η έκσταση της Αγίας Τερέζας», 1650.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:06 Page 14

ΘΕΜΑ 5 Η δομή και η σύνθεση

1.Να δημιουργήσετε 6 συνθέσεις με σχήματα και χρώματα, οι οποίες να βασίζονται στις παρακάτω ασύμμετρες ισορροπίες.

1) ΄Ενα μεγάλο σχήμα τραβάει περισσότερο το βλέμμα του θεατή και είναι πιο βαρύ από ένα μικρό.

2) ΄Ενα σχήμα είναι πιο βαρύ όταν βρίσκεται στην άκρη της επιφάνειας.

3) ΄Ενα σύνθετο σχήμα είναι βαρύτερο από ένα απλό.

4) Τα θερμά χρώματα είναι πιο βαριά από τα ψυχρά.

5) Τα έντονα χρώματα είναι πιο βαριά από τα απαλά.

6) Η βαρύτητα ενός χρώματος αυξάνει όταν δίπλα του μπαίνει το συμπληρωματικό του.

Η δομή και η σύνθεση

2.Να διερευνήσετε τα παρακάτω έργα του **Γιάννη Μόραλη** και να σχεδιάσετε επάνω τους δομικούς άξονές τους.

1. Μόραλης, «Το κορίτσι που ζωγραφίζει», 1971.

2. Μόραλης, «Το κορίτσι που γδύνεται», 1972.

3.Να αναζητήσετε τον τρόπο με τον οποίο ιεραρχούνται τα στοιχεία στις παρακάτω συνθέσεις και να δώσετε τη δική σας ερμηνεία για την επιλογή του καλλιτέχνη.

3 Ντελακρουά, «Η Ελευθερία οδηγεί το λαό», 1830.

4. Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, «Ο διαμερισμός των ιματίων του Χριστού», 1579.

ΘΕΜΑ 1 Σχέδιο γραφιστικής

1.Να περιγράψετε το περιεχόμενο, τη μορφή και τον τρόπο σύνθεσης κάθε εικόνας.

1.

2.

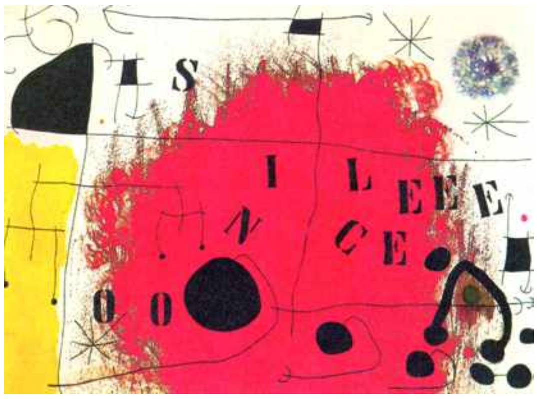

3.

4.

5.

6.

7.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:07 Page 17

Σχέδιο γραφιστικής

Με τα σήματα αναγνωρίζουμε την ποιότητα, την εγγύηση και το προϊόν μιας εταιρίας ή ενός οργανισμού και γενικώς την «ταυτότητά» τους.

2.Να βρείτε από έντυπα και περιοδικά δυο εμπορικά σήματα εταιριών ή οργανισμών και να μεταφέρετε το σχέδιό τους σε κάθε ένα από τα δυο παραλληλόγραμμα. Μετά να τα εμπλουτίσετε με χρώμα.

3.Να σχεδιάσετε το μονόγραμμά σας α) με γράμματα, β) με συνδυασμό εικόνας και γραμμάτων.

ΘΕΜΑ 2 Βιομηχανικός σχεδιασμός

1.Να διερευνήσετε το σχεδιασμό των πέντε αντικειμένων ως προς την πρωτοτυπία, τη μορφή, τη λειτουργία και ως προς το αν η μορφή ακολουθεί τη λειτουργικότητά τους.

1. Κουραμάτα, κρεβάτι, 1991.

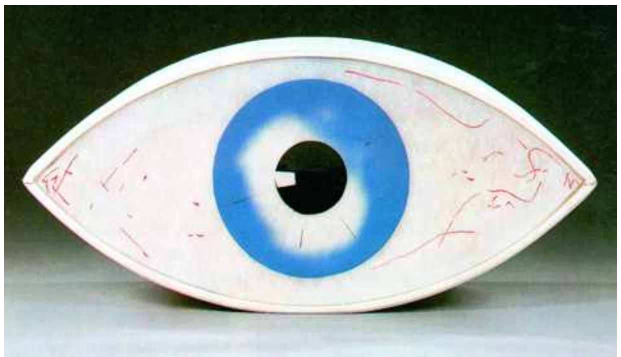

2. Μαν Ρέι, κάθισμα, 1971

3. Σταρκ, λεμονοστίφτης, 1991.

4. Γκάτι και Παολίνι, κάθισμα «Σάκος φασόλι», 1968.

5. Σότσας, βιβλιοθήκη, 1981.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:07 Page 19

Βιομηχανικός σχεδιασμός

2.Να συσχετίσετε τη μορφή των αντικειμένων με εικόνες από το περιβάλλον.

6. Μεντίνι, ανασχεδιασμός πολυθρόνας «Προυστ», 1984.

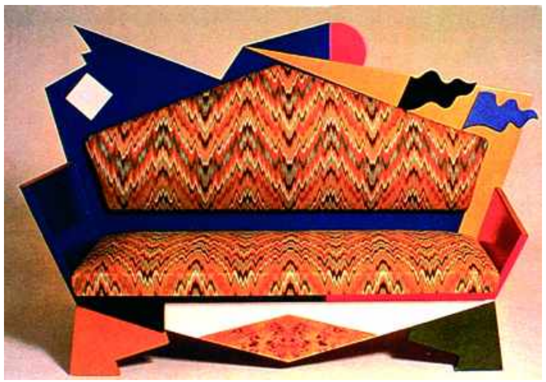

7. Μεντίνι, καναπές «Καντίνσκι», 1978.

8. Τίφανι, λάμπα «Κρίνοι σε λιμνούλα», 1900.

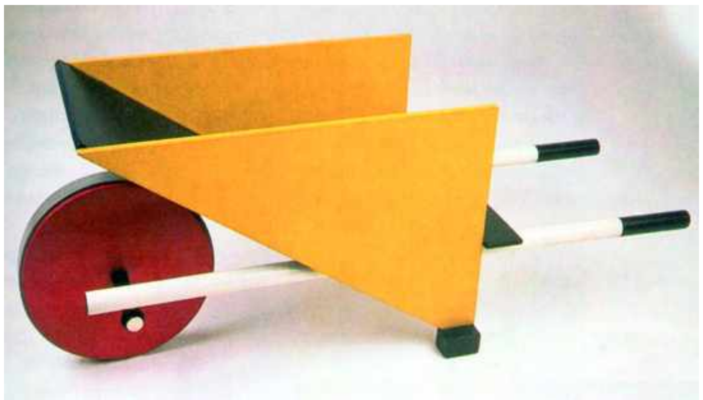

9. Ρίτβελντ, παιδικό καροτσάκι, 1923.

10. Θαν, βάζα «Ο Δούναβης και ο Βόλγας», 1983.

3.Να σχεδιάσετε τρία διαφορετικά βάζα ή τσαγιέρες που να περιέχουν τετράγωνα, τρίγωνα και κυκλικά σχήματα.

ΘΕΜΑ 3 Σχεδιασμός ενδύματος και μόδα

Η διακόσμηση είτε είναι ρυθμική είτε ελεύθερη συμβαδίζει με την φόρμα του ρούχου, την αναδεικνύει και την εμπλουτίζει.

1.Να συμπληρώσετε με διακοσμητικά σχήματα και χρώματα τα παρακάτω σχέδια.

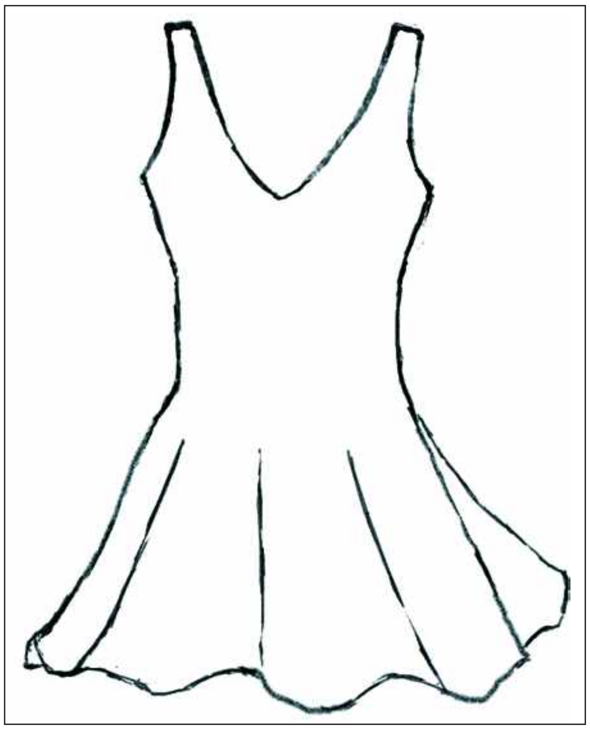

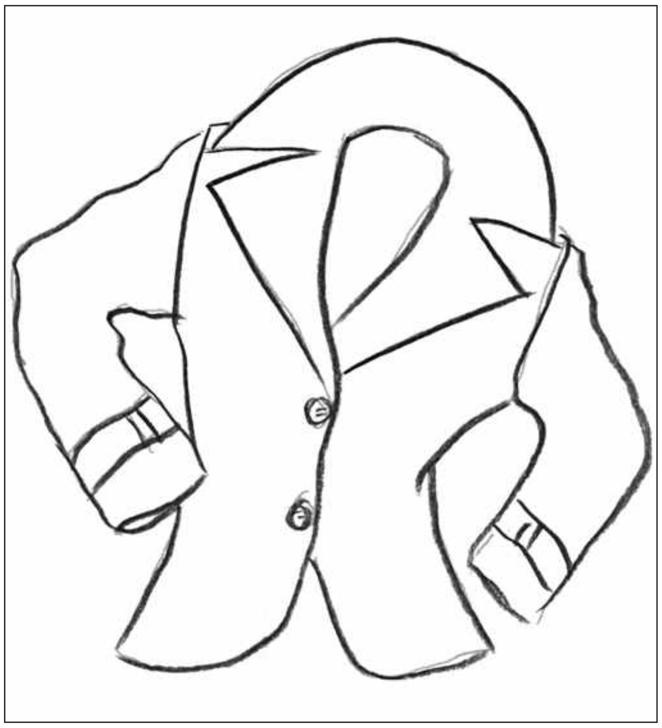

Στη νεοελληνική περίοδο, η παραδοσιακή ενδυμασία δηλώνει τον τόπο καταγωγής του ατόμου, την κοινωνική του θέση και την οικονομική του κατάσταση.

2.Να περιγράψετε τις παρακάτω ενδυμασίες: α) τα μέρη της ενδυμασίας, β) τα χρώματα, γ) τα διακοσμητικά στοιχεία.

3. Νησιώτικη

4. Μακεδονική

5. Σαρακατσάνικη

Σχεδιασμός ενδύματος και μόδα

6. Στερεο-ελλαδίτικη

7. Επτανησιακή

8. Κρητική

3.Να παρατηρήσετε τον άνθρωπο που εικονίζεται στα έργα του **Γιάννη Τσαρούχη** και να προσδιορίσετε α) την εποχή, β) την ομάδα που ανήκει (ηλικία, επάγγελμα κ.τ.λ.), γ) την ψυχική του διάθεση.

9.

10.

11.

ΘΕΜΑ 1 Φωτογραφία

Η απουσία του χρώματος δεν αποδυναμώνει την αξία της ασπρόμαυρης εικόνας, η οποία μπορεί να παρουσιάζει ποικιλία στους τόνους και λεπτές σχέσεις μεταξύ τους αλλά και έντονες αντιθέσεις.

1.Να γεμίσετε τα τετραγωνάκια στον κάναβο, με όσους περισσότερους τόνους μπορείτε, δημιουργώντας μια συμφωνία των γκρίζων με το μαύρο και το άσπρο. Μπορείτε επίσης σε κάθε τετραγωνάκι να δημιουργήσετε διαφορετική υφή.

Το φως, ανάλογα με την κατεύθυνσή του, αν είναι άμεσο ή διάχυτο, τεχνητό ή φυσικό, διαμορφώνει την εικόνα των αντικειμένων που αντιλαμβανόμαστε.

2.Στις παρακάτω εικόνες να εντοπίσετε το είδος του φωτός και την κατεύθυνσή του. Τι αίσθηση σας δημιουργεί κάθε εικόνα;

9.

10.

11.

Φωτογραφία

4.

5.

6.

Η φωτογραφία είναι μια μορφή επικοινωνίας άμεση και κατανοητή από όλους. Με την φωτογραφία μπορούμε να πληροφορήσουμε, να μορφώσουμε, να μνημονεύσουμε, να εκφραστούμε.

3.Να επιλέξετε φωτογραφίες από τον έντυπο τύπο, με θέμα: πληροφόρηση, μόρφωση, μνήμη, έκφραση. Να τις φέρετε στην τάξη και να τις κατατάξετε σε ενότητες κολλώντας τις σε τέσσερα διαφορετικά χαρτόνια. Να απαντήσετε στα ερωτήματα: α) από πού προκύπτει κυρίως η αξία της κάθε φωτογραφίας, από το θέμα ή την τεχνική; β) για ποιο λόγο τραβήχτηκε η κάθε φωτογραφία; γ) μπορεί ένα θέμα να ανήκει σε πολλές ενότητες;

Η σιωπηρή γλώσσα της εικόνας παρουσιάζει με ευφυία και αναπτύσσει συναισθήματα και σκέψεις που ίσως δεν μπορούν να περιγράψουν οι λέξεις.

4.Να γράψετε ένα μικρό κείμενο για τον επικοινωνιακό χαρακτήρα του έργου τέχνης, με αφορμή το ομαδικό έργο, που έγινε από την τάξη και τοποθετήθηκε στο σχολείο.

1.Να φανταστείτε μια ιστορία επάνω στα έξι έργα του **Χουάν Μιρό** και να την αφηγηθείτε ανάλογα με τη σειρά που θα τοποθετήσετε τις εικόνες.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:08 Page 25

Βίντεο και Ηλεκτρονικός Υπολογιστής

2.Μέσα από προγράμματα του Η/Υ δημιουργούνται τρισδιάστατες εικόνες. Παρατηρήστε επί δυο λεπτά την εικόνα από κοντά, ψάχνοντας με τα μάτια σας τα αντικείμενα. Τι βλέπετε;

3.Να σκεφθείτε έναν τίτλο για το έργο του **Σαλβαντόρ Νταλί** και ένα γνωστό σας τραγούδι που να του ταιριάζει. ....

EikastikaERGASION 10-11-05 14:08 Page 26

Στα έργα του **Φερνάν Λεζέ** κυριαρχεί η γραμμή που άλλοτε περιγράφει φιγούρες και άλλοτε γίνεται ελεύθερη, ενώ το χρώμα απλώνεται στον χώρο σε ανεξάρτητες λωρίδες ή ακολουθεί τις φόρμες αλλοιώνοντας την πραγματικότητα.

1.Να χρωματίσετε το διπλανό σχέδιο του Λεζέ με τον ίδιο τρόπο.

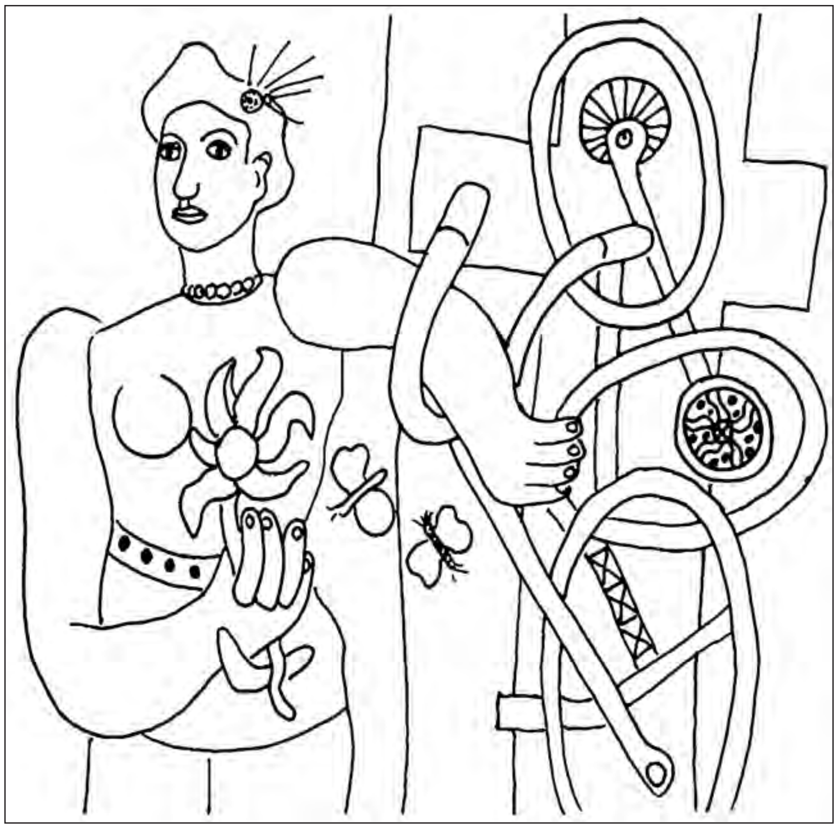

Το έργο του **Πιτ Μόντριαν** αποτελείται από έξι ελαφρά γκρίζα σχήματα, ένα μπλε, ένα κίτρινο και ένα κόκκινο που βρίσκονται σε ισορροπία.

2.Να ανασυνθέσετε το έργο του τοποθετώντας τα χρώματα σε διαφορετικά μέρη, προσέχοντας όμως να ισορροπούν.

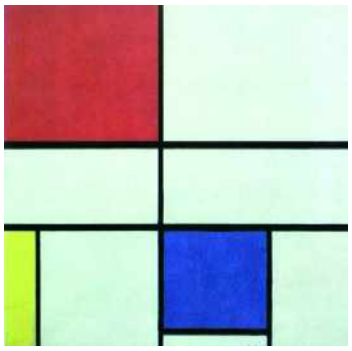

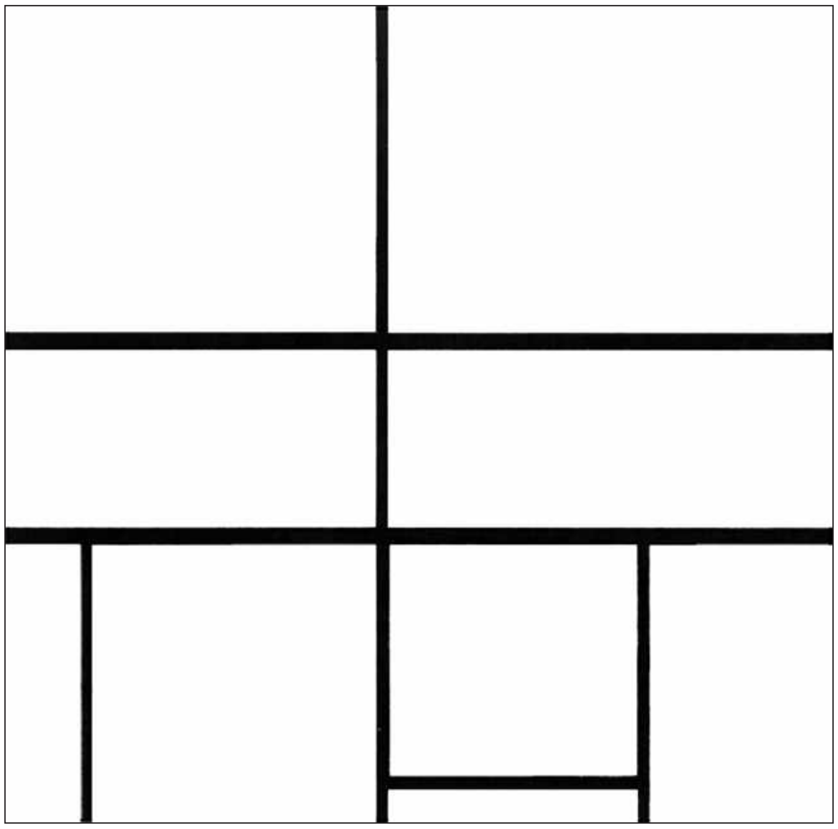

EikastikaERGASION 10-11-05 14:08 Page 27

Αφηρημένη Τέχνη - τα μη παραστατικά έργα

3.Παρατηρώντας τα παρακάτω αφηρημένα έργα των **Ελλήνων ζωγράφων** να βρείτε και να σημειώσετε σε ποιο αναφέρεται κάθε ένα από τα κείμενα α), β), γ), δ), ε), ζ), η).
α) Στο έργο του Γραμματικόπουλου «Συν» (1991) τα κενά μέρη αντιπαρατίθενται στα πλήρη, τα πλακάτα χρώματα στα ίχνη από χρωματιστά «σταξίματα» και τα σαφή στα ασαφή σχήματα.=.......... β) Στη «Σύνθεση» (1965) του Ηλιάδη τα γεωμετρικά σχήματα συνδυάζουν την ελεύθερη γραφή με ενσωματωμένα χαρτιά, κομμάτια από αφίσες κ.τ.λ.=.......... γ) Στο «Τοπίο» (1991) της Ζούνη η ορθολογικά γεωμετρική σύνθεση αποδίδεται με το χρώμα και την αίσθηση του βάθους.=.......... δ) Το έργο «Κόσμος» (1965) της Ζογγολοπούλου ακολουθεί μια λιτή σύνθεση από ευαίσθητες μονοχρωματικές επιφάνειες.=.......... ε) Το έργο του Δεκουλάκου «Χωρίς τίτλο» (1961) αποτελεί ένα άπλωμα του χρώματος με σπάτουλα σε πλατιές και ελεύθερες φόρμες.=.......... ζ) Το «Τούρκικο τοπίο» (1965) του Πράσινου έχει δημιουργηθεί με μεγάλες και μικρότερες κηλίδες χρώματος που δημιουργούν τις φόρμες.=.......... η) Στο χαρακτικό έργο του Βεντούρα «Λιτανεία στην Κέρκυρα» (1974) παρατηρούμε τις αδρές γραμμές που ορίζουν το σχέδιο να αναμειγνύονται με λεπτές γραμμές που στροβιλίζονται ανάμεσα σε χρώματα, δημιουργώντας ένα παιχνίδι κίνησης.=..........

3.

4.

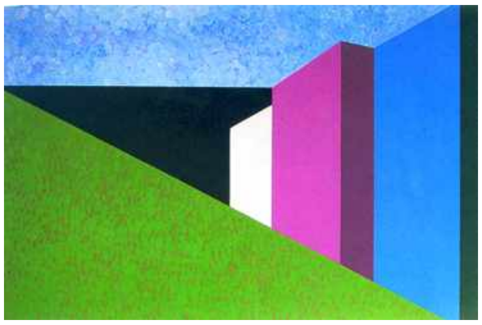
5.

6.

7.

8.

9.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:08 Page 28

ΘΕΜΑ 2 Ασαμπλάζ, παρεμβάσεις στον χώρο

Μπροστά στο έργο τέχνης ο θεατής παρατηρεί, αναγνωρίζει, κρίνει και επικοινωνεί.
1.Να διερευνήσετε τα παρακάτω έργα ως προς α) τα υλικά, β) την τεχνική, γ) το θέμα και να γράψετε έναν τίτλο για κάθε έργο που κατά τη γνώμη σας το αντιπροσωπεύει.

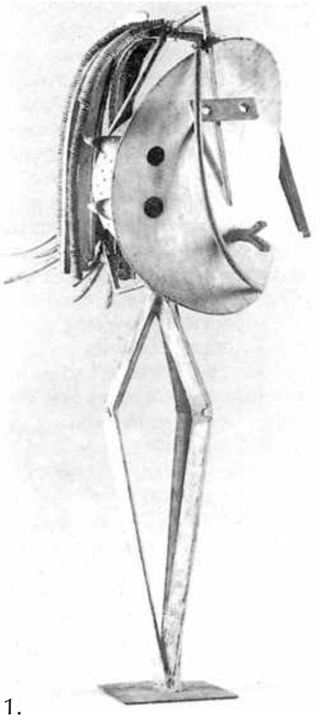
1.

2.

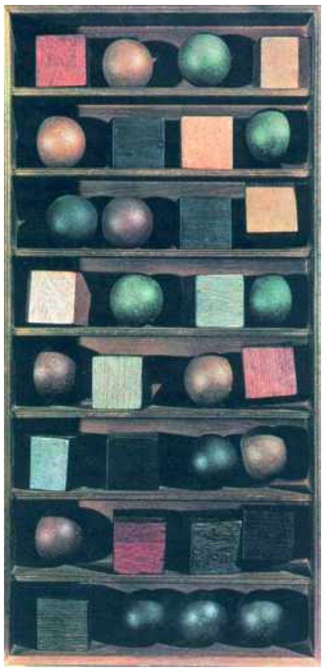
3.

1.Πικάσο
....

2.Κάπροου
....

3.Μπούρι
....

4.Αρφαράς ....

5.Κανιάρης ....

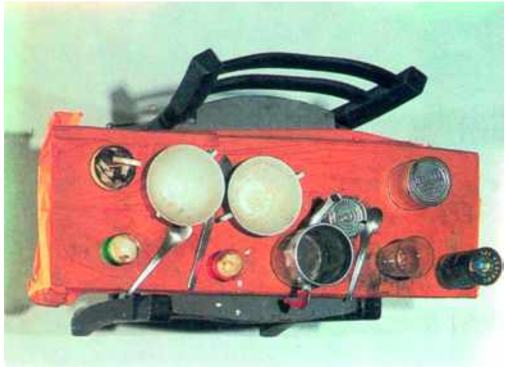
6.Σποέρι ....

7.Κόρνελ ....

8.Ακριθάκης.................................

9.Πιστολέτο ....

Ο δημιουργός, το έργο του και ο θεατής έχουν άμεση σχέση. Ο δημιουργός έχει γνώσεις, μνήμες, εμπνεύσεις και ιδέες που αντανακλούν στο έργο του. Ο θεατής όταν βλέπει το έργο, πέρα από την αισθητική απόλαυση επικοινωνεί και με τον προσωπικό κόσμο του καλλιτέχνη.

2.Με αφορμή τα έργα που φτιάξατε με τα κουτιά α) να περιγράψετε τα προσωπικά σας αντικείμενα που τοποθετήσατε μέσα (πού τα βρήκατε, τι ακριβώς είναι και γιατί τα κρατήσατε), β) να φανταστείτε μια ιστορία για κάποιο από τα κουτιά των συμμαθητών σας που ξεχωρίσατε.

Η δημιουργία ενός έργου χρειάζεται κάποιες ενέργειες, παρόμοιες με τη σκέψη και τη δράση μας μέσα στο περιβάλλον που ζούμε.

3.Συζήτηση με θέμα: «Θα θέλατε να παρέμβετε αισθητικά σε ένα δημόσιο χώρο; Ποιες διαδικασίες θα ακολουθούσατε και τι ακριβώς θα κάνατε;»

4.Μπορείτε να ασχοληθείτε και να επέμβετε στο περιβάλλον του σχολείου με δενδροφύτευση, ως καλλιτεχνική δημιουργία στο πνεύμα της οικολογικής φροντίδας.

EikastikaERGASION 10-11-05 14:08 Page 30

ΘΕΜΑ 3 Ομοιότητες και διαφορές των Καλών τεχνών

1.Να βρείτε δυο εικόνες με κοινά στοιχεία. Η μια να είναι από την φύση και η άλλη από κάποιο εικαστικό έργο. Να τις κολλήσετε στα κενά πλαίσια και να περιγράψετε τα κοινά τους στοιχεία.

2.Οι παρακάτω είναι εικόνες από την φύση και από εικαστικά έργα. α) Να ξεχωρήσετε ποιες είναι από την φύση (αριθμήστε δίπλα με γράμματα) και ποιες είναι έργα (με αριθμούς). β) Να βρείτε και να σημειώσετε για κάθε εικόνα από την φύση με ποιο από τα έργα μοιάζει (π.χ. α=5). γ) Να διαλέξετε ένα από τα έργα και να το αναλύσετε απαντώντας στις ερωτήσεις: 1.Ποιο είναι το θέμα; 2.Ποιο είναι το περιεχόμενο; 3.Ποια είναι τα στοιχεία της σύνθεσης; 4.Ποια υλικά και τεχνικές χρησιμοποιήθηκαν; 5.Ποια αίσθηση σας προκαλεί;

EikastikaERGASION 10-11-05 14:09 Page 31

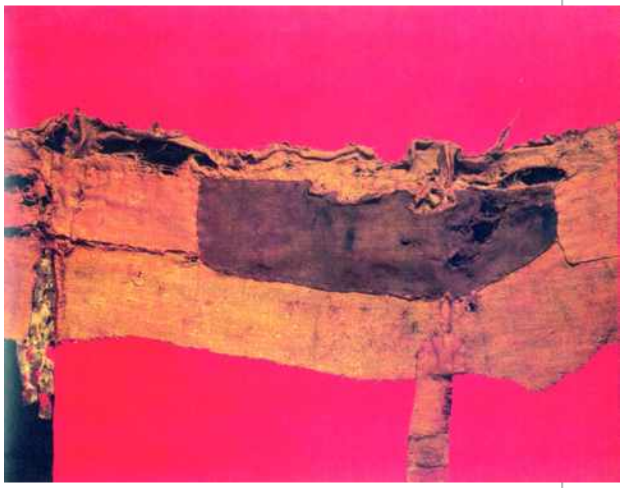

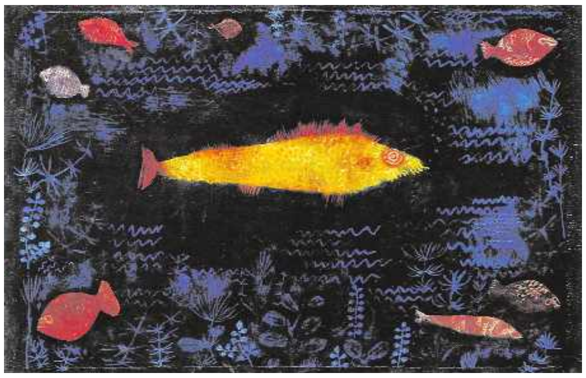

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α′).

ΒΙΒΛΙΟΣΗΜΟ

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.